NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj **X.** V sredo 14. januaria (poznozimna) 1852. *List* **4.**

Kako dobroto krompirja zvediti *).

Kmetovavcam v poskušnjo priporočeno.

Znano Vam je, gospodje kmetovavci! da vsak krompir ima v **100** delih blizo **70** delov vodeniga, blizo **30** delov pa suhiga v sebi.

V ti tridesetíni suhiga je moka (štirka) nar imenitniši del. Pa krompir nima vedno stanovitne mere moke v sebi; preminja se imenovana močna tridesetína tako, da nekteri krompir ima le **10** delov moke v sebi in vse drugo je vodeno; v nekterim je **11**, **12**, **13**, **14**, **15** in tako naprej do **27** delov moke (močica ali štirke). Tiste tri stotinke, ki še čez ostanejo, so scer potrebna pa za živež malo vredna stvar, ki se iz krompirja pri namakovanji v vodi ali v kuhanji loči in se laknjic ali dlačič imenuje.

Več ko je močnatiga v krompirji, boljši je, — manj ko je močnatiga, slabji je.

Ali vživate, gospodje! krompir na mizi, — ali ga pokladate živíni, — ali žgête žganje iz njega, — ali ga vpotrebujete za kakoršno koli rabo: vedno Vam je le za krompirjevo moko mar, nikdar za vodo njegovo! Moka je tečni, redivni, koristni del krompirja. Za njegovo vodo ne maramo.

Tudi učí skušnja, da je bolni krompir veliko ložji od zdraviga, in kolikor več ima krompir moke v sebi, toliko bolj obrajtan je.

Po takim je gotovo dobro in mikavno: vediti koliko moke ima kakošen krompir v sebi, ker se iz tega dobrota in vrednost krompirja zvé.

Kako pa se da to zvediti?

Več viž je scer znanih, zapopadek močica v krompirji zvediti, pa ena prekosí vse, ki je že po mnogih nemških krajih, zlasti na Saksonskim in Šlezkim med kmetovavci in v žganjarijah močno znana. Dr. Stökhardt in dr. Tromer, dva slavna kmetijska kemikarja, sta jo razširila po svetu in ljudje so jima hvaležni za to.

Jez sim vidil to skušnjo v velikim zboru nemških kmetovavcov v Solnogradu, in ker je zares dobra in tako lahka, da jo vsak kmet s svojim krompirjem lahko naredí, sim si mislil, da bo to tudi za naše kmetovavce na Slovenskim kaj.

Vsa skušnja, po ti poti zapopadek moke v krompirji in po tem vrednost njegovo zvediti, obstojí pa v tem, da se krompir v slano vodo položí in na-nj gleda: ali v vodi plava ali se v nji na dno potopí.

Za to poskušnjo se potrebujeta dva velika pitna kozarca (Trinkgläser), nekoliko kuhinske solí, in pa čista tekoča voda.

To je vsa priprava za to poskušnjo.

Steklena (glažovnata) kozarca morata pa tako široka biti, da se da lahko en krompir srednje velikosti va-nj položiti, in tako velika, da vsak kozarc pol funta ali **16** lotov vode derží.

Kuhinska sol mora popolnama suha biti, zato se dene en dan poprej na peč, da se dobro posuší, da nič vode v sebi več nima.

Voda mora biti čista, mehka, tekoča (Flusswasser), ne iz kakošniga studenca.

Solí se vzame za pervi kozarc **2** lota, za drugi pa **3** lote.

S tem se da krompir vsake sorte v **3** poglavitne rede razločiti in njega vrednost ceniti.

Napravi se pa ta poskušnja takole:

V pripravljena kozarca se vlije, kakor sim gori rekel, nar poprej (v vsaciga) pol funta ali **16** lotov imenovane merzle vode; — potem se dene sol v vodo: v en kozarc, kakor sim rekel, **2** lota, v druziga **3** lote. Sol se mora čisto raztopiti v vodi, — da se pa to hitreje zgodí, premešaj jo nekterekrat s kakim klinčkam ali kakoršno koli rečjó.

Je to storjeno in si si tako slano vodo pripravil, začni poskušnjo s krompirjem, kteriga vrednost hočeš zvediti; postavim: če imaš domači krompir, ali krompir kteriga soseda, ali krompir iz kteriga druziga kraja, in nevéš, kteriga bi za sême vzel ali za žganjarijo kupil itd.

Vzemi tedaj en, dva ali tri krompirje enake srednje velikosti vsake sorte, ktero hočeš poskusiti, pa jih poprej čisto zmij, da ne boš s praham ali perstjó, ki se morebiti krompirja derží, slane vode ogerdil in pokvaril.

Potem položi en krompir narpoprej v pervi kozarc, kjer je manj solí (**2** lota), in glej: kaj se z njim godí, namreč ali plava? ali plava višje ali nižje, ali se je morebiti clo popolnama na dno potopil?

Po tem ga vzemi z nožem, vilicami ali kako drugo iglo iz perviga kozarca in položi ga v drugi kozarc, kjer je več solí (**3** lote) raztopljene in pazi na vse to, kakor v pervim kozarcu.

(Konec sledí.)

*) Govor vrednika Novic v poslednjim občnim zboru kmetijske družbe v Ljubljani, v kterim je bilo tudi pokazano, kako se ta poskušnja napravi.

Ozir na oprostenje zemljiš na Krajnskim v letu 1851.

Obravnava za odvezo zemljišniga podložtva napredje na Krajnskim tako ročno, da se smé upati, da bode celo delo prej doveršeno, kot dve leti pretečete. K temu ročnimu napredovanji pripomorejo

opravičeni, ki svoje pravíce urno skazujejo, — podložni, ki brez ovinkov svoje dolžnosti spoznavajo, narveč pa komisije za to obravnavo določene.

V pretečenim letu se je dognalo prerajtvilo **104.128** podložnih, namreč: pri Ipavski komisii **5790**, pri Radoljški **6177**, pri Černomeljski **6998**, pri Krajnski **7893**, pri Novomeški **8713**, pri Kamniški **9400**, pri Postojnski **11398**, pri Kočevski **13105**, pri Ljubljanski **14268**, pri Trebenski **20386** *).

Vse hvale vredno je zdanje obnašanje kmetov pri obravnavah; večidel vsi se zavežejo dolg leta **1848** koj plačati, za kar se jim deseti del tega dolga odpiše, zvedši, da tisti, ki je obljubil zastali dolg leta **1848** koj plačati, ravno tako, kakor tisti, kteri se ni ničzavezal, obá na enkrat morata plačevati, tode z razločkam, da je unimu deseti del dolgá odpisan, drugi pak mora celiga plačati.

Do sadaj so komisije večidel prerajtovale odškodníno za štibro ali urbarski davk, za žitnico, starič ali desetino v meri, za lazino ali male pravice, ktero so zamogle poravnati po starih urbarjih (Rektifikatorien oder Stiftregister). Za naprej bojo pak večidel imele opraviti z obravnavo desetin. Da se bode pa obravnava desetinskiga odškodovanja prav zdelovala, brez da bi se velike zmešnjave v škodo desetnikam in desetincam vrinile, morajo desetniki in desetinci komisijam pripomoči, zlasti pak desetinci na poklic s pôlami (pogni) mére priti, da se bo zamoglo na tanjko razločiti: od kterih njiv in pridelkov je šla desetina? komu in v kolikšnim snopu se je mogla odrajtovati; sicer bi se utegnilo zgoditi, da bodo osojeni večji odškodovanje dati, kot bi jih sicer imelo zadeti.

Slovanski popotnik.

* Te dni je prišel drugi zvezek knjige: „Bosanski prijatelj od J. F. Jukića“ na svitlo. „Narodne novine“ to delo posebno hvalijo in med drugim sledeče pišejo: „Jukić je neutrudljiv pisatelj in je v enem letu izdal **3** knjige, kterih občinstvo ne poštuje, kakor zaslužijo. V Bosni živé ljudje našega najčistejšega, naj manj pokvarjenega naroda, ki ložeji ostanejo brez nas kakor mi brez njih. Za nas je njih življenje bolj imenitno, kakor francoskega proletariata ali nemških modrijanov; njih naravno stanje je za nas koristniše in potrebniše, kakor zapadna izobraženost, ki meša pamet, kvari serce in nam ubija življenje. Med tem, ko zapadni narodi veliko potrosijo, se soznaniti s tem narodom, mi nečemo tega, kar se nam ponuja, kar nam pred očmí leží, in mnogo potrosimo za romane, ki nam še to malo narodnega značaja ubijajo“. Drugi zvezek bosniškega prijatelja je potreben vsacemu domorodcu, kteremu je le koliko mar za svoj narod. V njem je čist jezik z vso gibkostjo, lepoto in bogastvom, — jezik, kakoršen se teško v kakej novej knjigi najde.

Obsežek je sledeči: *1. Slavodobitnica Omer paši*, pesem v narodnem merilu od Jukića in Ljubomira Martića, ktero sta spevala ta dva moža v imenu svojih bratov, bosniških kristjanov, Omer pašatu, ki je ukrotil Turke, in odperl kristjanom lepšo prihodnjost. V tej pesmi — pravijo „Narodne novine“ — vlada plemenitost misel in naravnost narodnega merila, kteri se še nobeden austrianski pesnik ni približal.; *2. Čestitka napredku od Ljubomira Martića*, tudi v narodnem merilu. Mi imamo to pesem za zor novega narodnega pesništva in za ogledalo čiste duše, v kterej vlada sama krepost in vroča ljubezen do svoje domovine in celega človečanstva; *3. Omer paša i bosanski Turci.* Pod tem naslovom je popisano stanje Bosne do zmag Omer pašata in tudi življenje tega moža. *4.* Imenitni *Hatišerif od Gjulhane i novi turški kaznitelјni zakonik. 5. Zemljo- i deržavopis carstva otomanskoga.* Popisano je namreč Traško, Bulgarsko, Macedonsko in Tesalsko. *6. Životopis Nikole Ogramića*, poslednega bosniškega vladarja, ki je umerl **1701**. *7. Starine bosanske*, in *8. književnost bosanska. 9. Narodne pesme*, sila lepe *10. Narodne pripovedke. 11. Poslovice; 12. Zagonetke;* poslednjič *13. domači lekar.*

Ker to knjigo „Narodne novine“ tako visoko povzdigujejo in ker je že po jako imenitnem zapopadku tako mikavna, se slovanski popotnik ne more zderžati, jo tudi po „Novícah“ Slovencem živo priporočiti.

Fr. Cegnar.

Peter Petrović II. Njeguš,

vladika Černogorski.

Pričujoči obraz *) nam kaže moža, ki se po pravici smé nar slavnišim možém našiga véka prištevati. Kot vladár še malo omikaniga ljudstva si je celi čas svojiga življenja nevtrudljivo in na vso moč prizadeval ga omikati, in take nove naprave v ti scer majhni pa po njeni legi važni deželici vpeljati, po kterih narod od dné do dné bolj slekuje prirojeno sirovost in se povzdiguje po malim na višji stan omike in pravedniga stana. Škoda le, da je taciga moža nemila smrt veliko prezgodaj svojimu ljudstvu vzela in globoko rano tudi slovanskimu narodu vsekala, ki je po njem zgubil eniga svojih nar slavniših pesnikov.

Peter Petrović Njeguš (po kerstnim imenu Radoje) je bil rojen mesca listopada **1813** v Njegušu, neki vasi med Kotoram in Cetinjem. Po smrti svojiga bratrovca vladika Petra Petrovića I. **30.** oktobra **1830** (po novim številu **18.** oktobra) je nastopil po oporoci svojiga sprednika vladarstvo v Černogori. Je namreč v Černogori (gorati in skalnati deželi proti iztoku jadranskiga morja in krajini Turškiga, ktere srbski stanovavci se k pravoslavni slovanski cerkvi spoznajo) že skozi **150** let oblast vladarjev v rodovini slavnih Petrovićev iz Njeguša, in vladajoči vladika si vselej izvoli svojiga naslednika in skerbí za njegovo izobraženje.

Ljudstvo je mladimu nasledniku rado zvestobo priseglo, čeravno je še komaj **17** let star bil, in ga, kakor smo gori rekli, **30.** oktobra **1830** pod imenam Petra Petrovića II. za svojiga vladika izvolilo. Vladika je v Černogori nar višji deželski in cerkovni vladar, in beseda „vladika“ pomeni v slavenski cerkvi toliko, kakor v

---

*) Lepa hvala vam komisijam, zlasti še poslednjim štirim, ki si nevtrudljivo prizadevate se svojiga sporočila kmalo znebiti, in oprostenje zemljiš doveršiti. Vunder vam moramo svetovati: nikar se pri obravnavi desetin ne prenaglite, — preglejte natanjko desetinske pôle (pogne) zaslišite desetnika ín desetinca; ako je treba, preglejte tudi v rektifikatorjih (Rustikal-Fassionsbögen) povedane opravila desetinca. Ako to pazljivost zanemarite, bodo velike zmešnjave vstale.

*) Prejeli smo pričujoči obraz vladika Černogorskiga po prijaznim sporočilu častitiga založništva Dunajskiga nemškiga časopisa »Oesterreichische illustrírte Zeitung«, kteriga bravcam nemškiga jezika zavolj mnogoterih lepih in znaminivih podob živo priporočimo. Velja za četert leta 2 fl. 15 kr.

Vred.

latinski „škof“. V letu 1832 se je podal v Petrograd na Rusko, kjer je bil 6. (18.) augusta 1833 vladika posvečen, in je svoje poprejšnje kerstno imé Radoje (Rafael) z imenam svojiga prednika Petra spremenil.

Pervi čas njegoviga vladarstva je bil zlo nemirin; Turški car si je veliko prizadeval, Černogorce pod svojo oblast spraviti z mnogimi vabili in tudi z vojsko — vladika se je vsim pogumno vbranil in svojo deželico samosvojno ohranil, ki stojí pod varstvam Ruskiga cara.

Med nar imenitniši naprave, ki jih je rajnki vladika v Černogori vpeljal, je vstanovljenje starašinstva (senata), po kterim Černogora postave redovne deržave dobiva, in vpeljanje tistih stražnikov, ki čujejo nad varnostjo po deželi, in se Perjanci imenujejo *). Tudi kervno osvéto (kervno maševanje **) — znamnje divjih narodov — je čeravno ne popolnama zatèrl, vunder zlo odpravil, ker vsaciga taciga maševavca brez milosti smrt čaka, ali, če pobegne, se mu hiša požgè, — ostra kazin je scer to, ali pri divjih narodih se ne morejo drugač hudobne šege vničiti.

V mladih letih mu je bil preslavni srbski pesnik Milutinovic učitelj; ta je izbudil v njem duh pesništva, v kterim je mnogo krasnih del slovanskimu svetu zapustil, ki so pravo ogledalo življenja Černogorskih Srbov, in živa zastava slovanskiga rodoljubja rajniga vladika. Med nar slavniši njegove dela se štejejo: „Ogledalo srbsko“, zbirka srbskih junaških spevov, — „Luča Mikrokozma“, „Kula Gjuričića“, Čurdak Alekšića“, „Gorski Vienac“, „Pustinjak Cetinjski“, „Lek jarosti Turške“, „Molitva Černogoracah k Bogu“, Lažni car Sćepan mali“.

Govoril je rajnki vladika razun materniga jezika tudi francoski, laški in nekoliko nemški jezik. „Faust“ Goethe-ta, ki ga je v francoskim prevodu mnogokrat bral, mu je bil jako drag. V Benetkah, kjer je večkrat bil, je pridno preiskoval in prebiral arkiv v „Piazza dei Frari“, kjer je iz staro-mletčanskih pism nabiral priprave za zgodovino Srbskiga naroda. —

Bil je rajni vladika tako visoke postave, in tako korenjaškiga telesa, da so ga sami Černogorci za nar lepšiga in nar večiga moža svojiga naroda imeli. Sicer je bil tako prijazin in ljubeznjiv proti vsacimu, ki ga je v njegovih černih gorah obiskal, da se je bilo le s teškim sercam od njega ločiti.

Ruski car mu je podelil veliki križ ruskiga reda sv. Ane za njegove zasluge; nosil je tudi sreberno svetinjo junaštva na rudečim traku, ki jo je za poslavljenje pogumnih del osnoval.

Umerl je 31. oktobra 1851 v 38. letu svoje starosti v svojim stolnim mestu Cetinji, ko je že dolgo poprej bolehal *).

Smrt slavniga rodoljuba obžaluje ne le Černogora, temuč ves slovanski svet. Lahka mu zemljica bila!

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Celjovca piše nek n— v predvčerajšni list Graškiga časnika med drugimi rečmí tudi tole: „Vse Korošce po mestih in po deželi sta strah in groza obšla, ko se je govorica zagnala, da bi utegnilo Korosko, kot en del Ilirije, spet pod ilirsko deželno poglavarstvo priti, ker ožji zveza z Ilirijo je Koroščam gnjusoba v spomínu na sramoto, ki se je deželi takrat pripetila, ko je cesar Napoleon Koroško deželo na dvoje razkosil in en del Ilirii priklopil. Če že mora biti, da Korošci samosvojno deželno poglavarstvo sopet zgubé — pravi dopisnik — so tisučkrat raji pod notranjo-austrianskim, kot pod ilirskim deželnim poglavarstvam; tako močna je magika zgodovinskiga imena“. Ali vsi naši sosedje na Koroškim **) tako mislijo, kakor dopisnik — ne vémo — to pa je gotovo, da taka zabavljica zoper Ilirsko kraljestvo, ktero je tudi en del austrianskiga cesarstva in ktero po skušnjah nevarnih let ni nič manj kakor Koroško Austrii vdano, se zamore le s tem zagovarjati, da je „magika zgodovinskiga imena“ (die magische Kraft des historischen Namens) dopisnika iz Celjovca tako omotila, da se ni več prav zavedil, kaj da piše. Da ilirsko kraljestvo ima obstati iz tistih dežel kakor je bilo, je v poslednjim cesarskim patentu od 31. dec. l. l. izgovorjeno — o tem tedaj ni pravde več — in Koroško je ondi zaznamovano kot en del ilirskiga kraljestva, ki je Celjovškimu dopisniku tolikšna gnjusoba!! Od ilirskiga deželniga poglavarstva pa nikomur dosihmal ni nič znano, ker v vradnim jeziku veljá imé „kronovína“, tedaj se tudi ne vé: ali bo, in kje da bi bilo. Če bi lega kraja v kakoršnim koli obziru kaj razsodila, bi bila Ljubljana, kot središe Koroškiga, Teržaškiga in Goriškiga, gotovo na vse straní za sedež ilirskiga kraljestva nar bolj pripravna, — vunder, če ravno vsi Krajnci to serčno želé, se vunder v svojih željah po deželnim poglavarstvu za vse dežele ilirskiga kraljestva ne zaídejo, in če ne more drugač biti, so zdaj zadovoljni, da le svojo samosvojno deželno pogla-

---

*) Vse to je bilo obširniši popisano v lanjskih Novícah v listih 49, 50, 51 pod naslovam »Pogled v Černogoro. Vred.

**) Kervna osveta ali kervno maševanje je šega divjih narodov še zdaj v Azii, Afriki itd., pred malo leti še clo v Korsiki, po kteri mora kervna žlahta tistiga umoriti, ki je kteriga iz nje žlahte umoril; če ne more morivca zasačiti, mora pa kakiga bližnjiga žlahtnika morivca. Večidel je to kervno maševanje dolžnost nar bližnjiga žlahtnika, in tako se mašuje sin nad smertjo očeta, oče nad smertjo sina, brat nad smertjo brata itd. Včasih zasleduje maševavce morivca več let, in iz tega izvirajo hude sovraštva med družinami in celò med narodi, in skoraj nemogoče je jih drugač potolažiti in spraviti.

*) Malo tednov pred smertjo je vladika, potovaje iz Dunaja domú, v Ljubljani čez noč ostal, in da je imel zvečer kaj brati, je prosil za »Novice«, ktere je seboj v Cetinje vzel. Vred.

**) Govorjenje je tukaj le od nemških stanovavcov Koroškiga, od slovenskih smo brez dvoma bratovske prijaznosti gotovi.

varstvo obderžé, za ktero so šli ravno zdaj poslanci Ljublj. mesta cesarja prosit. In kaj taciga — mislimo — tudi naši nemški sosedje na Koroškim za-se želé, kar jim noben pravičen človek oponašati ne more, — brez da bi, kakor imenovani dopisnik, po vešah zgodovinskiga imena zapeljani se v tako gerdo zabavljico zoper ilirsko kraljestvo spustili. Da si marsikdo v tacih zabavljicah dopade, nam je očitno po tem, kar smo brali, — da se pa take reči natiskujejo — je čez našo „magiko zgodovinskiga imena", zlasti zato, ker noben Krajnc ni nikjer poželjenja razodel po — taki nevljudni družini!

Iz Gradca zvémo s serčnim veseljem, da bolezin svitliga nadvojvoda Janeza ni nevarna.

Iz Horvaškega. Kar se večkrat pripoveduje, da medved človeku nič ne more storiti, ako ga objame, se je na Horvaškem vresničilo. Podá se nekoliko vasčanov na lov, ki še sanjali niso, da bi medveda vidili, ker niso v globok gojzd šli. Naenkrat se prikaže medved necemu seljanu, ki pa k nesreči ni imel puške nabite, ktero proč zaderví in za kol zagrabi, ter medveda po glavi česne. Medved razdražen zarenčí in korači nad kmeta, kteri mu naglo k životu šine in ga objame. Metala sta se potem cele 4 ure tako, da se ni vedlo, kdo da bo zmagal. Nato pa se drugi lovci prikažejo, medved se v beg spustí; alj krogla ga ravno v serce zadene, da na mestu obleží. Pripeljali so ga v Zagreb; vaga dva centa.

Iz Vremske doline. O. (Konec.) Potrebno, silo potrebno je, da bi se po izgledu tega družtva za doljni Kras tudi rodoljubi možaki gornjiga Krasa v ravno ta namen zedinili in verh tega tudi še kar koli mogoče podružnic vstanovili, ktere bi po vsih krajih dreviče zasejale, ravnale in presajenje oskerbovale.

V Goričico pridši sim vidil rodovitost zemlje obujene z nekolikim pridom, okoli hiš sadno drevje, po travnikih hrašino, namreč: jelo, graden (Steineiche) in cer (Zirbelbaum), jesen, rešeličje (Mahalep, türkische Weichsel) in berst. Poslednji dve sorti lesa in murba naj bodo posebno priporočene družtvam, ker močno rade rastejo po Krasu, močen les dajo za mnogoverstno rabo; verh tega zna murba tudi svilorejo vpeljati po Krasu.

Vse drugač pa se kaže popotniku svét, ko pride v spodnji Vrem; tukaj se očitno vidi, kaj zamore umetna pridnost v poboljšanje zemlje. Lepo rodovitno polje tù vidiš, travnike čez in čez obsajene s sadnim drevjem, ki se šibí žlahniga sadja; vèrh vsiga tega pa tudi lepo obdelane vinograde, kteri dajajo prijetno vremšino, ki v daljnih krajih sluje.

Iz Tersta gré dobro speljana in marljivo špogana cesta skozi Živače na Vrem, po kteri se Teržačani pogostoma tjè podajajo, vživat čisti zrak Krasa, se radovat nad prijaznim pogledam Reške doline, nad imenitnim meriščem Školskiga grada, ki, enako orlovimu gnjezdu, nad brezdnam Reke čepí, in vesele volje biti pri dobri postrežbi tamošniga verliga možaka in modriga kmetovavca g. Dekleva-ta.

Iz Ljubljane. Častiti g. deželni poglavar je pismeno poterdil prejem njemu že izročenih milodarov za nesrečnike, ki so se po „Novícah" nabrali, in je vredništvu naročil, naj bi njegovo serčno zahvalo v iménu nesrečnikov vsim dobrotnikam na znanje dalo, kar s temi versticami radi spolnimo. — Poslanci deželnih stanov in mestniga odbora so šli pretekli teden na Dunaj, se presvitlimu cesarju zahvalit za milodare, ki jih je nesrečnikam na Krajnskim podelil. — Sliši se, da bojo cesarske vradije po novi osnovi že do mesca majnika v red djane in prestavljene. — Sliši se tudi, pa skoraj ne moremo verjeti, da je prišel iz Dunaja naukaz vradijam, da sedaj, ko je vladni „Časnik" jenjal, naj se razglasujejo vradne oznanila tudi v slovenskim jeziku v nemškim časniku. Ako ravno po skušnjah poslednjih let, kakor smo že večkrat omenili, je le grozno malo vradnih oznanil v slovenskim časniku razglašenih bilo, in tudi sedaj mende ne bo veliko več slovenskih razglasov v nemški časnik prišlo, bi se še ti mali stroški lahko prihranili, ker v nemških časopisih, kterih nima slovensko ljudstvo, natisnjenih oznanil ne bere, za take pa, ki nemško umejo, so slovenske nepotrebne. — Kupčijska in obertnijska zbornica Krajnska misli domače blago in domače izdelke naberati in to nabero v svojim stanišu v Ljubljani na ogled razstaviti. Hvale vredni namen naj bi se kmalo dogotovil! Taka stanovitna razstava bo tudi domači obertnii gotovo v prid, ker bojo popotniki priložnost imeli, izdelke naših obertnikov viditi, — mi domači pa bomo tudi vidili, kaj imamo.

Novičar iz mnogih krajev.

Dunajske novice pravijo, da po novi vladni osnovi napovedane nove postave bojo zaporedama kmalo razglašene; nar poprej pride nova srenjska postava na versto; število vradnikov se bo neki zlo pomanjšalo; namesto ministerstva pravosodja pride, kakor se sliši, spet poprejšna višji pravosodija. — Kronanje cesarja bo po Dunajskih naznanilih perve dni majnika. — Deržavni zakonik v različnih austrianskih jezicih bo neki jenjal, ker preveliko stroškov prizadene; postave se bojo — po ti govorici — le v Dunajskim vradnim časniku nemško razglasovale; prevod (prestavo) v druge jezike in razglase po časnikih deželnih bojo deželne poglavarstva oskerbovale. — Število žandarjev konec pretekliga leta je bilo 15,600. — Vlastnik neke glažute na Marskim je dobil privilegij steklene (glažovnate) strešne cegle delati, po kterih ne bo več treba lín pod streho, brez da bi steklena streha dražji bila. — V Bilicu na Marskim je nek suknar znajdel, iz zapiát stariga sukna in sukenenih koncev precej dobro sukno narejati. — Prodaja živinske in gnojne solí je tudi v solnicah na Gališkim odpèrta. — Za misionarje v Afriki (pod vikaram dr. Knobleherjem) se je dosihmal nabralo 5758 fl. — V Galicii gré cena goveje živine zmiraj višje, ker pitanje volov letos na pol dražji pride in iz Rusovskiga malo živine priženó. Dvoje pitanih volov se je prodalo na poslednjim somnji po 140 fl.; cena konj pa silno pada; dvoje kmečkih konj je veljalo 70 fl., teških konj pa 100 fl. — Cena svile (žide) gré v Milani zmiraj višje. — Na Poljskim je letos sila veliko volkov. — Pasji davk v Berlinu je vergel lani 23.000 tolarjev. — V Madridu (na Španjskim) so v veselo praznovanje novorojene kraljevične ondašnji stanovavci po stari šegi 5000 puránov pojedli, ako je časopisu „Volksbothe" verjeti. — Unidan je Angleški poštni parobrod (barka, ktero para ali sopúh goni) na vodi pogoril. 134 ljudí je življenje končalo. Napoleon je 85 poslancov deržavniga zbora iz dežele sognal, med temi so tudi nar imenitniši možjé Thiers, Changarnier, Lamorciere, Bedeau. — Košut popotva po Ameriki in beseduje po dvoranah in cerkvah.

Popravik.

V poslednjim listu naj se perva verstica pesmice takole bere: »Ko spred pene pena zgine«.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*